

OSMANLI DEVLETİNDE ISLAHAT HAREKETLERİ

Islahat: Osmanlı Devletinde, **bozulan devlet kurumlarını daha iyi duruma getirmek için yapılan yeniliklere ıslahat denir.**

Duraklama Dönemi: Osmanlı tarihinde Sadrazam Sokullu Mehmet Paşa'nın ölümünden (1579), Karlofça Antlaşması'na (1699) kadar süren döneme Duraklama Dönemi denir.

- Duraklama Dönemi ıslahatları daha çok **askeri ve mali (ekonomik) alanda yapılmıştır.**
- **Duraklama Dönemi ıslahatlarının amacı devleti eski gücüne kavuşturmaktır.**
Avrupa örnek alınmamıştır. Duraklama Döneminde yapılan ıslahatlar, (genellikle yeniçerilerin karşı çıkması nedeniyle) kalıcı olamamıştır.

Gerileme Dönemi: Karlofça Antlaşmasından (1699), Yaş Antlaşmasına (1792) kadar süren dönemdir.

Bilgi: Gerileme Döneminde Osmanlı Devleti, Avrupa'dan geri kaldığını anlamış, Avrupa'nın üstünlüğünü kabul etmiş ve yaptığı ıslahatlarda Avrupa'yı örnek alarak, Avrupa'daki gelişmelerden yararlanmaya çalışmıştır.

Gerileme Döneminin en önemli ıslahatları Lale Devri ıslahatlarıdır.

LALE DEVRİ ISLAHATLARI (1718 - 1730)

Islahat	İlgili Olduğu Alan
Avrupa'daki gelişmeleri daha yakından takip edebilmek Avrupa başkentlerinde geçici elçilikler açıldı.	Siyasi-Diplomatik
İbrahim Müteferrika ve Sait Efendi tarafından İstanbul'da ilk Türk matbaası kuruldu.	Kültürel
Yalova'da kâğıt fabrikası , İstanbul'da kumaş fabrikası kuruldu.	Ekonomik
Tulumbacılar Ocağı, İtfaiye Teşkilatı 'na dönüştürüldü.	Sosyal
İlk defa çiçek aşısı uygulandı.	Sağlık
İstanbul, İznik ve Kütahya'da bulunan çini atölyeleri yenilendi.	Kültürel
Mimari, resim ve minyatürde gelişmeler oldu. (III. Ahmet Çeşmesi, Levni'nin minyatürleri).	Mimari-Sanat
Yeni kütüphaneler açıldı. Doğu klasikleri Türkçe'ye çevrildi.	Kültürel
Levni , minyatürleriyle ün kazandı.	Sanat

- Gerileme Döneminde ayrıca askeri alanda da ıslahatlar yapılmış, **Avrupa'dan askeri uzmanlar getirilerek ordu modernleştirilmeye çalışılmıştır.**
- Ordunun subay ihtiyacını karşılamak için **Kara Mühendishanesi, İstihkam Okulu ve Sürat Topçuları Ocağı** gibi askeri kurumlar oluşturulmuştur.

Dağılma Dönemi: Osmanlı tarihinde 1792 Yaş Antlaşması'ndan yıkılışa kadar olan döneme dağılma dönemi denir.

Dağılma Döneminde **devletin kötüye gidişini durdurmak için hemen hemen her alanda ıslahat yapılmıştır.**

III. SELİM DÖNEMİ ISLAHATLARI

Bilgi: III. Selim döneminde yapılan ıslahatlara genel olarak **Nizam-ı Cedid** ıslahatları denir. Nizamı Cedit **yeni düzen** anlamına gelir.

Islahat	İlgili Olduğu Alan
Nizamı Cedit adıyla Avrupa tarzında bir orduya kuruldu. Bu ordunun ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla İrad-ı Cedid adıyla bir hazine oluşturuldu.	Askeri-Ekonomik
İlk devlet matbaası açılmıştır.	Kültürel
Batıdaki gelişmeleri yakından takip etmek amacıyla ilk kez sürekli (daimi) elçilikler açıldı.	Siyasi-Diplomatik
Yabancı dil eğitime önem verildi.	Kültürel-Eğitim
Yerli malı kullanılması teşvik edildi.	Ekonomik

II. MAHMUT DÖNEMİ ISLAHATLARI

Islahat	İlgili Olduğu Alan
Ayanlarla Sened-i İttifak yapıldı.	Siyasi
İlk defa " Takvim-i Vekayi " adlı resmi gazete çıkarıldı.	Kültürel
Divanı Hümayun kaldırılarak yerine Nazırlıklar (Bakanlıklar) kuruldu	Siyasi-Yönetim
Devlet memurlarının zorunlu ceket, pantolon ve fes giymesi kararlaştırıldı.	Sosyal
Posta teşkilatı kuruldu.	Haberleşme
Yeniçeri Ocağı kaldırıldı. Asakir-i Mansure-i Muhammediye Ordusu kuruldu.	Askeri
İlk defa askeri amaçlı nüfus sayımı yapıldı	Sosyal
İlk defa Avrupa'ya öğrenciler gönderildi.	Eğitim-Kültürel
Karantina uygulaması başlatıldı.	Sağlık
İlköğretim (İstanbul'da) zorunlu hale getirdi.	Eğitim-Kültürel
Kaime adıyla ilk kağıt para bastırıldı.	Ekonomik

TANZİMAT DÖNEMİ ISLAHATLARI

Osmanlı tarihinde 1839 Tanzimat Fermanından 1876 I. Meşrutiyetin ilanına kadar süren döneme Tanzimat Dönemi denir.

Islahat	İlgili Olduğu Alan
Posta Nezareti açılmıştır (1840)	Haberleşme
Üsküdar-İzmit arasında posta yolu kurulmuştur.	Haberleşme
1855 yılında ise Telgraf Müdürlüğü kurulmuş, 1872'de posta ve telgraf hizmetleri birleştirilmiştir.	Haberleşme
1851 yılında " Şirket-i Hayriye " adı ile bir vapur işletme şirketi kurulmuştur.	Ulaşım
Osmanlıda ilk toplu taşıma 1870'te " Omnibüs " adı verilen büyük faytonlarla yapılmıştır.	Ulaşım
Omnibüslerin ihtiyacı tam karşılayamaması nedeniyle 1871'de atlı tramvaylar kullanılmıştır.	Ulaşım
Anadolu'daki ilk demir yolu hattı 1856-1866 yılları arasında tamamlanan İzmir-Aydın arasındaki hattır.	Ulaşım
1856 yılında ticari banka olarak kurulan Osmanlı Bankası , 1863 yılında devlet bankası olma özelliğini kazandı.	Ticaret-Bankacılık Ekonomi

MEŞRUTİYET DÖNEMİ ISLAHATLARI

Osmanlı tarihinde 1876 yılında I. Meşrutiyetin ilanı ile başlayan yeni döneme Meşrutiyet dönemi denir.

Islahat	İlgili Olduğu Alan
Türk tarihinin ilk anayasası olan Kanun-u Esasi hazırlandı.	Siyasi
Meşrutiyet ilan edildi.	Siyasi-Yönetim
Halk seçme ve seçilme yetkisini kullandı.	Siyasi-Yönetim
Halk ilk defa yönetime katıldı	Siyasi-Yönetim
1888'de Ziraat Bankası kuruldu.	Bankacılık-Ekonomi
1888'de İstanbul'u Avrupa'ya bağlayan demir yolu hizmete açıldı.	Ulaşım